

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İktüzüğünün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Evrin RIZVANOĞLU
İstanbul Milletvekili

Greenpeace'in araştırma birimi Unearthed ile İsviçre merkezli Public Eye tarafından 22 Eylül 2025'te yayımlanan kapsamlı bir çalışmada, Avrupa Birliği'nde kullanımı sağlık ve çevre riskleri nedeniyle yasaklanan birçok tarım ilacının, özellikle düşük ve orta gelirli ülkelere ihracatının devam ettiği belgelenmiştir.

Raporda, AB ülkelerinin yalnızca 2024 yılı için 122 bin ton pestisit ihracatı planladığı, bu pestisitlerin 75 farklı yüksek riskli kimyasal içerdiği belirtilmektedir. İhracat hedefinin büyük bölümü –yaklaşık %58'i– Brezilya, Fas, Çin ve Türkiye gibi ülkelere yöneliktir. Bu durum, “Avrupa’da yasak ama başka ülkelerde kullanılabilir” anlayışının tehlikeli sonuçlarını gözler önüne sermektedir.

Türkiye özelinde dikkat çeken nokta ise, Avrupa’da arı ölümleri, kanserojen etkiler, DNA hasarı ve üreme sağlığı riskleri nedeniyle yasaklanmış olan bazı pestisitlerin ülkemize giriş yapmasıdır. Rapora göre, Thiamethoxam, Clothianidin, Cyproconazole, Phosmet, Imidacloprid, Cyfluthrin ve Picoxystrobin gibi pestisitler Türkiye’ye gönderilmiştir. Bunların bir kısmı “yeniden ihracat” amacıyla getirildiği iddia edilse de, bu kimyasalların Türkiye sınırları içinde kalıp kalmadığı muallaktır.

Türkiye gibi tarımsal üretimde güçlü bir ülkenin, AB’de yasaklı bu kimyasallara kapılarını açması; halk sağlığını, çevreyi, arıcılığı, gıda güvenliğini ve ihracat pazarlarımızı doğrudan tehdit etmektedir. Özellikle AB ile tarım-gıda ticareti yapan üreticilerimizin, yasaklı kalıntılar nedeniyle büyük ekonomik kayıplar yaşaması da kuvvetle muhtemeldir.

Bu bağlamda;

1. Avrupa Birliği’nde yasaklı olan pestisitlerin Türkiye’ye ithalatı hangi yasal düzenlemeler çerçevesinde yapılmaktadır?
2. 2024 ve 2025 yıllarında Türkiye’ye ithal edilen pestisitlerin isimleri, miktarları ve menşei ülkeler nelerdir?

3. Raporda yer alan Thiamethoxam, Clothianidin, Cyproconazole, Phosmet, Imidacloprid, Cyfluthrin ve Picoxystrobin adlı kimyasallar Türkiye'ye hangi miktarlarda girmiştir?
4. Bu ürünlerin "yeniden ihracat" amacıyla getirildiği iddiası doğru mudur? Eğer doğruysa, bu pestisitlerin Türkiye sınırları içinde kalmadığını garanti eden bir izleme-denetim mekanizması var mıdır?
5. Türkiye'de tarımda ve gıda üretiminde bu pestisitlerin kullanımına izin verilmekte midir? Kullanılıyorsa, hangi ürünlerde ve hangi bölgelerde kullanılmaktadır?
6. Avrupa'da yasaklı olmasına rağmen Türkiye'de bu pestisitlerin dolaşımına izin verilmesi, halk sağlığı ve çevre açısından Bakanlığınızca nasıl değerlendirilmektedir?
7. Bakanlığınız, bu ürünlerin ithalatını yasaklamayı veya Türkiye'de kullanımlarını kısıtlamayı planlamakta mıdır?
8. İthal edilen pestisitlerin çiftçilere satışı ve sahadaki kullanımı konusunda etkin bir denetim yapılmakta mıdır? Son 5 yıl içinde bu konuda herhangi bir denetim raporu, yaptırım veya yasaklama kararı alınmış mıdır?